

Príbeh modrej LED – „to sa nedá“

Dlhé roky mali vedci v elektronike jeden veľký problém.
Červené LED už svietili, zelené tiež. Ale modrá LED chýbala.
A bez modrej nešlo urobiť biele LED svetlo.

Všetci vedeli, čo by teoreticky fungovalo – materiál menom nitrid gália (GaN).
Lenže GaN bol „neposlušný“:

- rástol v zlých kryštáloch,
- mal veľa chýb,
- a hlavne: nechcel byť p-typový.

Vedci skúšali, skúšali... a zlyhávali.

Postupne sa začalo hovoriť:

„Modrá LED? To je pekná teória, ale v praxi nemožná.“

Väčšina to vzdala

Veľké firmy a laboratóriá presmerovali peniaze inde.

Výskum GaN dostal nálepku slepá ulička.

Mladým vedcom radili:

„Ak chceš kariéru, nerob modrú LED.“

Ale nie všetci to vzdali.

V Japonsku profesor Isamu Akasaki a jeho študent Hiroshi Amano skúšali ďalej.

Nemali špičkové vybavenie, ale mali trpezlivosť.

Po rokoch pokusov našli spôsob, ako nechať GaN rásť kvalitnejšie.

A potom prišiel Shuji Nakamura – inžinier v malej firme Nichia.

Nemal akademickú slávu ani veľký tím.

Ale mal niečo iné: odvahu ignorovať názory ostatných.

Nakamura skúšal dopovať GaN horčíkom – stále nič.

Až raz spravil niečo „nesprávne“ a netradičné: materiál po výrobe ožiaril elektrónmi.

Zrazu sa stalo niečo neuveriteľné.

GaN sa stal p-typovým.

To bol chýbajúci kúsok skladačky.

Keď zapojil prvú skutočne účinnú modrú LED, nebola to len nová dióda.

Bol to dôkaz, že:

„Nemožné“ znamenalo len „ešte sme na to neprišli“.

Spojením červených, zelených a modrých LED diód vzniklo biele svetlo.

Ulice, domy, obrazovky, mobily – všetko sa zmenilo.

Menej energie, viac svetla.

A v roku 2014 dostali títo traja muži Nobelovu cenu za fyziku
za vynález, o ktorom si svet kedysi myslel, že sa nedá urobiť.

